

OBRANNÝ BOJ DIVIZE

V současné době na základě nových požadavků došlo ke změnám v přípravě, plánování a vedení obranné operace. Tyto nové zásady se bezprostředně odrážejí i ve vedení obranného boje vševojskových divizí.

I přes tyto změny je nutné, aby velitel divize při plánování a vedení obranného boje plně vycházel z Bojového řádu pozemního vojska ČSLA (hlava 6) a v něm uvedených zásad a ustanovení.

Některé zvláštnosti z přípravy a vedení obranného boje proti ustanovením řádu popisují v tomto článku.

Úloha divize v armádní obranné operaci je dána jejím místem v operační sestavě armády.

Divize prvního sledu obsazuje, buduje a brání **hlavní pásmo obrany** na směru hlavního úderu nepřítele, případně na druhém směru.

Úkolem divize na **směru hlavního úderu** je odrazit útok úderného uskupení nepřítele. Divize na **druhém směru** má za úkol odrazit útok dalších uskupení nepřítele, nedovolit uskutečnění úderu nepřítele do boků a týlu hlavního uskupení armády.

Divize druhého sledu obsazuje, buduje a brání **druhé pásmo obrany**, případně se rozmísťuje mezi druhým a armádním pásmem obrany. Tyto divize ničí nepřítele, který pronikl do hloubky obrany a jsou základem uskupení sil a prostředků k vedení armádního protiúderu.

Organizace obrany divize v hlavním pásmu musí především zabezpečit:

- účinné využití všech palebných prostředků divize k způsobení maximálních ztrát nepříтели,
- odražení úderu vzdušných sil nepřítele a útoku jeho pozemních uskupení,
- udržení zaujatých prostorů a čar, zničení nepřítele, který se vklíní do obrany, a jeho vzdušných výsadek.

Splněním těchto požadavků jsou vytvořeny výhodné podmínky pro přechod do rozhodného protiútku.

Členění obranného pásma divize musí zabezpečit odolnost a aktivnost obrany a narůstání jejich úsilí do hloubky.

Vzhledem k těmto požadavkům jsou v současné době používány některé **nové normy** při vedení obranného boje divize:

- **šířka** obranného úseku **pluku** je do 10 km,
- **hloubka** jeho obranného úseku může být do 12 km,
- **šířka** obranného pásma **divize** může dosáhnout 30 km,
- **hloubka** jejího obranného pásma může činit 20 až 25 km.

Částečným **zúžením** obranných úseků pluků a pásma divize při zachování jejich hloubky se zvyšuje hustota sil a prostředků na jeden kilometr fronty a zůstává možnost manévru do hloubky, čímž se zvyšuje odolnost obrany.

Vycházíme-li z taktických norem, pak **na divizi může útočit nepřítel** na směru hlavního úderu hodnotou 1,5 až 2 divizí. Např. při zasazení md a td pravděpodobného nepřítele je kvalitativní poměr sil 2,4 : 1 a pravděpodobnost úspěchu obrany i při tak silném uskupení nepřítele je 60 %, při posílení divize prostředky armády je pravděpodobnost udržení obrany ještě vyšší.

V obranném pásmu divize jsou budována zpravidla tři postavení. Možné členění obranného pásma divize — viz **obr.** První a druhé postavení **obsazují** pluky prvního sledu, třetí postavení pluk druhého sledu.

Hloubka jednotlivých postavení je 2,5 až 3 km, prostor mezi jednotlivými postaveními může být hluboký 2 až 4 km. Hloubka obranného úseku pluku druhého sledu může činit 5 až 6 km.

Takto uspořádané obranné pásmo divize vytváří podmínky k vedení úporného aktivního obranného boje s využitím všech bojových možností divize.

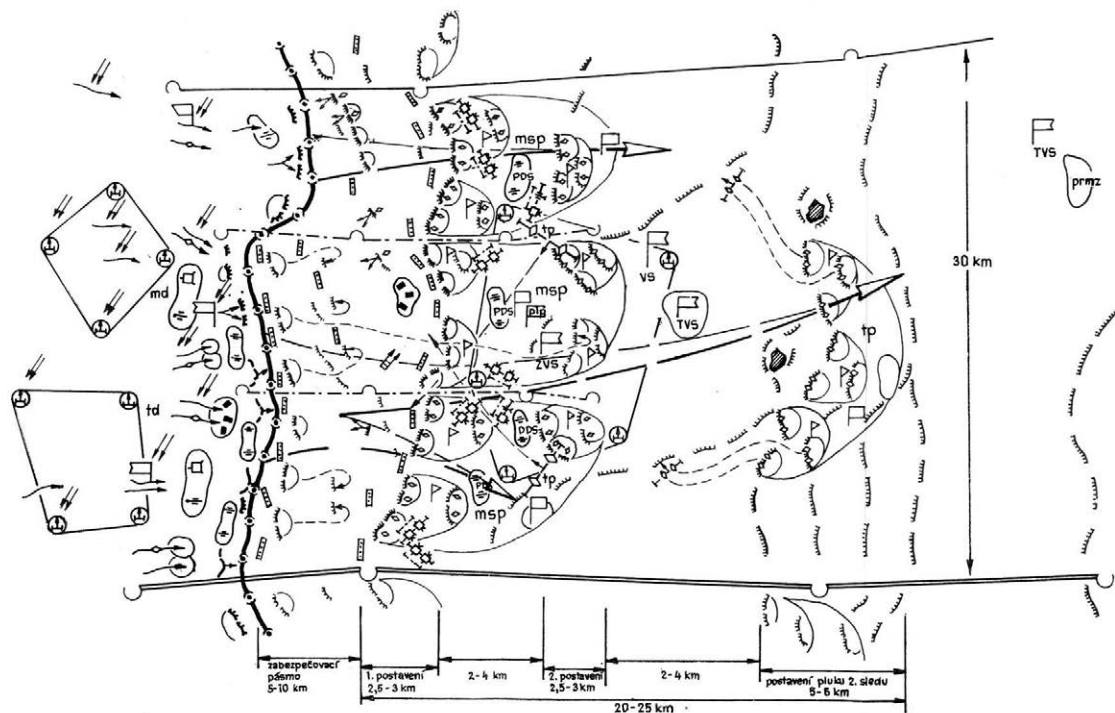
Podstatně se snížila hloubka **zabezpečovacího pásma**, které je hluboké 5 až 10 km (některé prameny uvádějí do 15 km). Toto pásmo je vytvářeno na takových směrech, kde členitost terénu nedovoluje zaujetí obrany hlavními silami, nebo kde nepředpokládáme hlavní úder nepřítele. Vzhledem k uvedené hloubce je výhodné k obraně zabezpečovacího pásma **vyčleňovat zesílené prapory**, případně roty, a to tak, aby byla zachována možnost manévru do hloubky.

Vzhledem k použití nových prostředků ničení nepřítele vzrostl význam **ženijního budování obrany**.

I přesto, že pomůcka, kterou vydala správa ženijního vojska FMNO, uvádí časové normy budování obrany, považují za nutné zdůraznit alespoň některé z nich. Jde o práce:

- **prvního pořadí**, které splnit za 15 až 22 pracovních hodin, a to první den budování obrany,
- **druhého pořadí**, jež ukončit za dva dny, a to do konce třetího dne budování.

Splnění prací dalšího pořadí je reálné u **td** za 5 až 6 dnů, u **msd** za 6 až 7 dnů od zahájení budování obrany. Při tom vycházíme z kalkulace, že práce první den trvají 14 až 15 a ostatní dny 10 až 12 hodin. Ke zvýšení odolnosti obrany přispívá vhodné využití vybudovaných objektů polní obrany i ostatních stálých zařízení, které je nutné zahrnout do opěrných bodů rot.

Obr.

Rozmístění velitelských stanovišť pluků a divize zůstává v souladu s Všeob-
-Ř-1, čl. 369. **Nově** je zapotřebí počítat se **vzdušným místem velení** divize, jako
součástí velitelského stanoviště. Zvýšenou pozornost bude nutné věnovat zodo-
lnění velitelských stanovišť využitím již vybudovaných objektů, případně po-
hyblivých úkrytových pracovišť a rozebíratelných úkrytových konstrukcí.

Úměrně s růstem významu obrany vzrostly i požadavky na její **plánování**,
a tedy i na práci štábu divize a pluků. Plánování obrany se neustále prohlu-
buje co do přesnosti a podrobnosti jednotlivých opatření. Je předpokládáno, že
rozhodnutí velitele armády a Plán obranné operace bude štáb armády zpraco-
vávat na mapě měřítka 1 : 100 000, a to až do opěrných bodů rot a obdobně
i štáb divize rozhodnutí velitele na mapě měřítka 1 : 50 000 s uvedením opěrných
bodů čet. Takto přijaté a zpracované rozhodnutí zabezpečuje splnění zá-
myslu velitele divize až nejmenší jednotkou, na druhé straně však vyžaduje vy-
členit pro práci štábu divize při plánování obrany mnohem více času než do-
posud.

Vedení obranného boje bude zpravidla zahajováno účastí palebných pro-
středků divize v prvním hromadném úderu na objekty prvního pořadí. Prostředky
divize se účastní tohoto úderu a ničí objekty podle plánu velitele fronty. Z pa-
lebných prostředků divize se mohou úderů účastnit otr, rmo a určené dělostře-
lecké oddíly, přičemž otr může být začleněn do průzkumného úderného kom-
pletu armády. Tento raketový útvar zpravidla ničí místa velení brigád, RL sy-
stému LARS, dělostřelecké baterie H 203,2 a 155 mm, raketomety MLRS, pro-
středky REB i průzkumu divizí prvního sledu.

Zahájení útoku nepřítele bude charakterizováno jeho současným působením
do celé hloubky obrany divize. Její velitel bude nucen **současně řešit** odražení
útoku pozemních uskupení v zabezpečovacím pásmu i na předním okraji hlav-
ního pásma obrany, leteckých úderů, odstraňování následků po úderech vysoce
přesných zbraní a zpravidla i ničení nepřátelských výsadek vysazených do
obránného pásma divize.

Základem vedení obranného boje zůstává účinné palebné ničení nepřítele.
Ke zvýšení účinnosti protitankové obrany je nutné posílit motostřelecké prapo-
ry prvního sledu tankovými rotami, zásahy PTZ divize plánovat již na předním
okraji a mezi prvním a druhým postavením. Tankové pluky ve druhém sledu
divizí použít především po praporech (někdy i vcelku) k rozvinutí na paleb-
ných čarách s úkolem přehradit nejdůležitější směry útoku nepřítele.

Rychlý manévr silami a prostředky k ničení nepřítele z připravených i ne-
plánovaných palebných čar s vhodným využitím systémů všech druhů zátarasů
tvoří velmi účinnou aktivní složku vedení obranného boje a vytváří podmínky
k uskutečnění armádního protiúderu a dokončení zničení nepřítele, který se
vklíní do obrany.

Divize může zaujmout obranu s předstihem **před zahájením útoku** nepřítele.
Nelze však vyloučit zaujímání obrany v podmínkách, kdy část divize, případně
i hlavní síly zahájí **vedení obranného boje přímo po přesunu** na dosažených
čarách pod úder nepřátelského letectva a vysoce přesných zbraní. Tato si-
tuace vyžaduje zvýšené nároky na iniciativu, znalosti velitelů rot a praporů,
dokonalé zvládnutí bojového úkolu a znalost terénu v pásmu činnosti. Rozho-
dujícím pro úspěšný přechod divize do obrany bude vyjití jednotek vyčle-
něných do zabezpečovacího pásma a obsazení určených obranných rajónů, aby

pod jejich příkrytím hlavní síly divize byly schopny zaujmout hlavní pásmo obrany.

V podmínkách nedokončeného mobilizačního rozvinutí vojsk armády, kdy velitel nebude mít k bojovému použití všechny svazky, může divize zaujmout obranu i v **neplánovaných obranných pásmech**, která mohou být podstatně širší. Obdobně divize, která obsazuje hlavní pásmo obrany na vedlejším směru úderu nepřítele, bude mít šířku obranného pásma zpravidla větší než 30 km. V tomto případě je nutné, aby velitel divize věnoval zvýšenou pozornost vyhodnocení pravděpodobného zámyslu nepřítele, podrobně prostudoval terén a „obranu organizoval a budoval s maximálním využitím terénu a respektováním kapacit operačních a taktických směrů“ (RMNO ČSSR pro přípravu vojsk ČSLA ve výcvikovém roce 1987—1988, s. 22). Při takto zaujímané obraně předpokládáme značné mezery mezi obrannými úseky pluků, případně i mezi obrannými rajóny praporů. Těchto mezer může nepřítelem využívat k pronikání a k úderům do boků a týlu bránících se jednotek. Proto je nutné přehradit mezery především rozsáhlým systémem všech druhů zátarasů, vhodnou volbou palebných čar a lécek na nejdůležitějších směrech, střežem bojových vrtulníků. K rychlému zásahu a zastavení nepřítele, kterému se podařilo proniknout těmito mezerami, lze na výhodných čarách k obraně horských soutěsek i komunikačních uzlů použít taktické vzdušné výsadky (TVV). Složením těchto jednotek, jež budou většinou v síle motostřelecké roty, posílené protitankovými prostředky, a úkoly stanoví velitel divize ve svém rozhodnutí. K jejich nasazení do vrtulníků je výhodné využít předsunuté plochy vojskového letectva, které jsou ženijně vybudovány. Vysazení zabezpečí vrtulníkový pluk armády vyčleněným úsilím.

Nepřítele, který proniká mezerami, je nutné v první řadě ničit palebnými údery, vojskovým letectvem a vysazením TVV k přehrazení směru jeho útoku, čímž se získá čas k zaujetí palebných čar, na kterých je možné jeho postup zastavit a dokončit zničení.

Při vedení obranného boje divize vzrostl význam **protivýsadkové obrany**. Divize druhého sledu v armádním pásmu obrany musí být připravena ničit operační výsadky nepřítele v pásmu armády a divize v hlavním pásmu obrany je povinna ničit TVV ve svém obranném pásmu. K tomu velitel divize vyčleňuje protivýsadkovou zálohu. Vycházíme-li z možností nepřítele, pak u divize prvního sledu může působit TVV v síle jedné až dvou rot. To vyžaduje, aby velitel divize do protivýsadkové zálohy vyčlenil zesílený motostřelecký prapor. Nepřátelské výsadky za letu jsou ničeny vlastními prostředky PVO, při vysazení dělostřelectvem a raketomety, kdy účinek je největší a jejich zničení je dokončeno zásahem protivýsadkové zálohy. Rozhodujícím prvkem v ničení výsadku je rychlost zásahu všech vyčleněných prostředků. To vyžaduje jeho včasné zjištění již při přiblížení se k přednímu okraji obranného pásma divize.

V článku jsem se snažil rozvést některá ustanovení Bojového řádu pozemního vojska ČSLA z hlediska aplikace RMNO ČSSR pro přípravu vojsk ČSLA na výcvikový rok 1987—1988, nové zásady vedení obranného boje s přihlédnutím ke zkušenostem z armádního velitelsko-štábního cvičení a divizního taktického cvičení s vojsky, kde byly tyto otázky prakticky procvičovány.